

IZMEKLĒŠANAS DARBĪBU PROCESUĀLĀS FORMAS IEVĒROŠANAS NOZĪME KRIMINĀLPROCESĀ

Dr. iur. Marina Sumbarova,

Baltijas Starptautiskās akadēmijas asociētā profesore, Latvija

Raksta mērķis – dažu izmeklēšanas darbību procesuālās formas problemātisko aspektu izpēte.

Pētījuma uzdevumi – kriminālprocesuālo formu raksturojuma un izmeklēšanas darbību satura noteikšana, to analīze, ievērojot pierādījumu attiecināmības, pieļaujamības, ticamības noteikumus. Kā arī kriminālprocesuālās prakses analīze jautājumos par lēmumu pieņemšanas procesuālās formas ievērošanu.

Pētījumā izmantotas dažādas metodes, tostarp dialektiskā izziņāšanas metode, tiesiskā salīdzināšana, loģiskā, juridiskā un konkrēti socioloģiskā metode.

Šis pētījums, kā arī virkne citu autore pētījumu¹, iekļauj jautājumus, kas nosaka galvenos noziedzumu izmeklēšanas kvalitātes virzienus, savukārt šajā rakstā autore izskata jautājumus, kas saistīti ar izmeklēšanas darbību procesuālās formas ievērošanu.

Problēmas, kas nosaka izmeklēšanas kvalitāti, ir cieši saistītas ar tiesisko politiku.

Politika, saskaņā ar skaidrojošo vārdnīcu, ir „valsts varas un valsts pārvaldes iestāžu darbība, kas atspoguļo valsts sabiedrisko iekārtu un ekonomisko struktūru, kā arī partiju, citu organizāciju un sabiedrisko grupējumu darbību, kas tiek noteikta ar to interesēm un mērķiem”²; atbilstoši svešvārdu vārdnīcai tā definēta kā „sabiedrisko šķiru, partiju un grupu darbība, kas tiek noteikta ar to interesēm un mērķiem, kā arī valsts varas un valsts pārvaldes darbība, kas attēlo šīs sabiedrības sociālekonomisko dabu”³.

Tiesiskā politika – tā tomēr nav tik daudz cīņas par varu sfēra, bet gan darbība, kas saistīta ar tiesiskā regulējuma stratēģijas izstrādi un tās īstenošanu. Franču jurists Ž. Karbonjē šajā sakarā izteicies šādi: „Juridiskā un politiskā atšķiršana tiek apgrūtināta ar to, ka politika pieļauj vismaz divas interpretācijas. Ar politiku var izprast jebkuru darbību, kas pakļauta noteikta mērķa sasniegšanai, un šādā skatījumā var runāt par juridisko politiku (likumdošanas politika, noziedzības apkarošanas politika – kriminoloģiskā politika)”⁴.

Jebkuras politikas mērķis ir noteiktas izmaiņas sabiedrības dzīvē. Kriminālpolitikas

mērķis ir noziedzības apkarošana, kas izpaužas maksimāli iespējamā kontroles nodrošināšanā pār noziedzību, tas ir, tās pieauguma apturēšana, bet perspektīvā – noziedzības kvantitatīva un kvalitatīva izmaiņšana. Kriminālpolitika ir nesaraujami saistīta ar sarežģītiem sabiedrības attīstības likumsakarību noteiktiem procesiem, kuri tieši vai netieši ietekmē kriminālpolitikas saturu, tās formēšanu un īstenošanu. Šos procesus ietekmē ekonomiskie faktori (ekonomikas attīstības līmenis, īpašuma formas, to veidi u. c.), labvēlīgs ekonomiskais stāvoklis ļauj valsts kriminālpolitikā noteikt augstākus mērķus, radīt fundamentālu materiālo bāzi to īstenošanai, izvēlēties humānākas politikas realizācijas metodes⁵.

Profesors V. Zahars uzskata, ka Latvijā ir pietiekami attīstīta kriminālpolitika – tai ir attīstīta normatīvā bāze, labi izstrādāti politikas plānošanas dokumenti utt. Turklāt daudz tiek darīts tiesībsargājošo institūciju darbības efektivitātes uzlabošanai⁶.

Profesors A. Vilks norāda, ka tajā pašā laikā var atzīt, ka krimināltiesiskā, kriminālprocesuālā, administratīvi tiesiskā, sodu izpildes politika u.c. krimināltiesiskās politikas veidi var eksistēt un funkcionēt patstāvīgi, pirmkārt, teorētiski konceptuālā līmenī, otrkārt, balstīti uz vēsturiski noturīgām tradīcijām⁷.

Noziedzumu izmeklēšanas kvalitātes problēmas ir neatņemama kriminālprocesuāli tiesiskās politikas daļa.

Zinātnieku viedokļi attiecībā uz kriminālprocesuālo politiku ir visai atšķirīgi:

“Mūsdienu kriminālprocesuālā politika ir mērķtiecīga, zinātniski pamatota, secīgi sistēmiska vispirms valsts iestāžu un amatpersonu darbība efektīva kriminālprocesuālās regulēšanas mehānisma izveidošanai, kriminālprocesuālās darbības optimizācijai ar mērķi realizēt kriminālās tiesvedības uzdevumus, kriminālprocesuālo attiecību subjektu tiesību, brīvību un interešu pilnīgai aizstāvēšanai”⁸.

“Kriminālprocesuālās politikas patstāvības noteikšanas pamatā ir izpratne, ka “jebkurai

procedūrai, jebkurām procesuālām normām, kas apkalpo materiālās tiesības, izņemot šādas apkalpošanas funkcijas” ir patstāvīga saturiska vērtība”⁹.

Ņemot vērā iepriekš norādīto, vispirms ir jāatzīst, ka viena no galvenajām prasībām izmeklēšanā un lēmumu pieņemšanā kriminālprocesa ietvaros ir procesuālās formas ievērošana.

Kriminālprocesuālās darbības un procesuālo darbību regulējums iekļauj Kriminālprocesa likuma normu noteikto darbību veikšanas un lēmumu pieņemšanas secību, procesuālās darbības gaitas un rezultātu fiksācijas noteikumus, procesuālo lēmumu pieņemšanas kārtību.

Veicot krimināllietu analīzi ar mērķi noteikt, vai izmeklēšanas darbībās kriminālprocesā tiek ievērota likumā noteiktā procesuālo darbību forma, autore konstatēja, ka noteiktos gadījumos tiek pieļautas zināmas atkāpes.

Izmeklēšanas darbību jēdziens iekļauts Kriminālprocesa likuma¹⁰ 138. panta pirmajā daļā – „izmeklēšanas darbības ir procesuālās darbības, kas vērstas uz ziņu iegūšanu vai jau iegūto ziņu pārbaudi konkrētajā kriminālprocesā”, kas lielā mērā sakrīt ar iepriekš zinātnē dominējošo viedokli¹¹.

Konstatējot Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumu izmeklēšanas darbību veikšanas laikā, ziņas par faktiem var zaudēt pierādījumu nozīmi.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 127. panta pirmo daļu pierādījumi kriminālprocesā ir jebkuras likumā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus kriminālprocesā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto pierādīšanas priekšmetā ietilpstošo apstākļu esamības vai neesamības pamatošanai.

Par nepieciešamām pierādījumu īpašībām tiek uzskatītas: attiecināmība, pieļaujāmība, ticamība, spēks (nozīmība), pietiekamība¹².

Procesa virzītājam ir jāizvērtē kriminālprocesā esošie pierādījumi, ņemot vērā to iepriekš uzskaitītās īpašības.

Saskaņā ar teorijā pausto, pierādījumu attiecināmība ir katra pierādījuma nepieciešama īpašība, ko raksturo saikne ar pierādījuma priekšmetā ietilpstošiem faktiem un apstākļiem¹³.

Pierādījumu pieļaujāmība – tā ir tāda pierādījumu īpašība, ko raksturo turpmāk norādītie kritēriji: 1) faktu par izmeklējamu nodarījumu vākšanu veic tikai persona, kura ir tiesīga to darīt; 2) faktu vākšana tiek veikta tikai no avotiem, kas tieši un nepārprotami ir norādīti kriminālprocesa likumā; 3) faktu vākšana notiek pilnīgā atbilstībā

ar kriminālprocesa likumā norādīto kārtību; 4) faktu vākšanas rezultāti ir pareizi procesuāli noformēti¹⁴.

No iepriekš minētā izriet, ka ir svarīgi noteikt, ka procesuālās formas ievērošana ir cieši saistīta ar pierādījumiem, kurus procesa virzītājs pirmstiesas izmeklēšanas un iztiesāšanas gaitā ievāc kriminālprocesā.

Tāpēc, izskatot ar izmeklēšanas darbību procesuālās formas ievērošanu saistītos jautājumus, autore uzskata par lietderīgu atzīmēt, ka, pirmkārt, ja pierādījumi nav attiecināmi un ir apšaubāmi, tad pierādīšanā tos nevar izmatot. Izmeklēšanas darbībām, kuras veic procesa virzītājs, ir jābūt pareizi procesuāli noformētām. Par procesuālu dokumentu tiek uzskatīts procesuālās darbības protokols.

Kriminālprocesa likuma 21. nodaļā “Protokoli” ir iekļautas trīs kriminālprocesuālās normas: procesuālās darbības protokols; protokola saturs; iepazīstināšana ar procesuālās darbības protokolu.

Saistībā ar izmeklēšanas darbības protokolu pastāv vairāki pamatnoteikumi. Tas tiek noformēts izmeklēšanas darbības gaitā vai tieši pēc tās pabeigšanas. Protokols var tikt uzrakstīts ar roku vai noformēts ar tehnisko līdzekļu palīdzību. Veicot izmeklēšanas darbības, var tikt izmantota arī stenografēšana, fotografēšana, filmas uzņemšana, audio un video ierakstīšana.

Protokolā norāda: izmeklēšanas darbības norises vietu un datumu, laiku, kad darbība uzsākta un pabeigta ar precizitāti līdz minūtei; personas, kura noformēja protokolu, amatu, vārdu un uzvārdu; katras personas, kura piedalījās izmeklēšanas darbībā vārdu un uzvārdu, bet nepieciešamības gadījumā – tās adresi un citus personas datus.

Protokolā tiek aprakstītas procesuālās darbības tādā kārtībā, kādā tās tika veiktas, šo darbību gaitā atklāti šim kriminālprocesam būtiski apstākļi, kā arī tiek izklāstīti personu, kuras piedalījās izmeklēšanas darbībās, paziņojumi.

Kā arī protokolā jānorāda izmeklēšanas darbības veikšanā izmantotie tehniskie līdzekļi, to izmantošanas apstākļi un kārtība, objekti, attiecībā uz kuriem šos līdzekļus izmantoja, un iegūtie rezultāti. Protokolā ir jābūt atzīmētam, ka personas, kuras piedalās izmeklēšanas darbībā, iepriekš tika brīdinātas par to, ka, veicot izmeklēšanas darbības, tiks izmantoti tehniskie līdzekļi.

Iepazīstināšanai protokolu uzrāda visām personām, kuras piedalījās izmeklēšanas darbībā. Turklāt norādītām personām tiek izskaidrotas viņu tiesības izteikt piezīmes, kas ir iekļaujamas

protokolā, par protokola papildināšanu un precizēšanu. Visām izdarītajām piezīmēm par protokola papildināšanu un precizēšanu ir jābūt apliecinātām ar šo personu parakstiem.

Protokolu paraksta procesa virzītājs, kā arī izmeklēšanas darbības veicējs un visas personas, kuras piedalījās izmeklēšanas darbībā.

Protokolam jāsaturs arī ieraksts par to, ka izmeklēšanas darbību dalībniekiem saskaņā ar Kriminālprocesa likumu ir izskaidrotas viņu tiesības, pienākumi, atbildība un izmeklēšanas darbības veikšanas kārtība, kas tiek apliecināts ar izmeklēšanas darbību dalībnieku parakstiem.

Analizējot kriminālprocesuālo praksi, var satapt dažādus procesuālās formas ievērošanas pārkāpumus.

Kriminālprocesā par laupīšanu pret personu S., kas notika Rīgā, 2012. gadā, cietušais parakstīja nopratināšanas protokolu pēc viņa pašrocīgi veikta ieraksta, ka protokolu viņš ir izlasījis un tas pierakstīts no viņa vārdiem pareizi. Tomēr četras protokola lappuses cietušais nebija parakstījis, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likumā noteikto.

Kriminālprocesā par smaga miesas bojājuma nodarīšanu personai N., kas notika Rīgā, 2013. gadā, liecinieka R. nopratināšanas protokolu noformēja kriminālizmeklēšanas inspektors D., bet aizdomās turētā K. atpazīšanas protokolu noformēja inspektors D. Tomēr Kriminālprocesa likumā ir noteikts, ka izmeklētājs, prokurors, tiesnesis ir procesa virzītājs un šajā gadījumā izmeklētājam ir tiesības izdarīt izmeklēšanas darbības kriminālprocesā.

Kriminālprocesa likumā nav noteikts inspektora statuss. Tomēr kriminālizmeklēšanas iestādēs (Latvijas kriminālpolicijā – nodaļas, biroji, pārvaldes) ir paredzēti inspektoru, galveno inspektoru u. c. amati. Praksē šis jautājums ir atrisināts. Šādu iestāžu vadītāji ir izmeklēšanas iestāžu vadītāji. Tieši viņi ir pilnvaroti ar pavēli iecelt kriminālpolicijas darbiniekus par izmeklētājiem, kuri ir tiesīgi veikt izmeklēšanu kriminālprocesā.

Teorijā ir izteikti atšķirīgi viedokļi par procesuālās formas nozīmi kriminālprocesuālo tiesību jomā. Ja izmeklēšanas darbības protokols neatbilst noteiktajai procesuālajai formai, tad procesa virzītājam rodas jautājums, vai pierādījumus var uzskatīt par ticamiem. Var izpētīt izmeklēšanas darbības veikšanas kārtību un tās gaitā konstatēt procesuālās formas neievērošanas iemeslu. Teorijā un praksē šajā jautājumā sastopami vairāki viedokļi.

Var nodalīt trīs procesuālās formas neie-

vērošanas veidus: 1) ziņu, kas norādītas izmeklēšanas darbības protokolā, neatbilstība krimināllietas apstākļiem; 2) “formas nepilnība (vienkāršošana)”, kad izmeklēšanas darbības protokolā nav atspoguļota kaut kāda likumā paredzētā procedūra; 3) “pārmērīgs formālisms (sarežģīšana)”, kad izmeklēšanas darbības protokolā ir iekļauti likumā neparedzēti formāli papildu elementi, jeb kuru esamība nav nepieciešama tieši noteiktajā situācijā¹⁵.

Latvijas zinātnieks R. Dombrovskis norāda, ka jautājums par viena vai cita fakta pieļaujamību būt par pierādījumu ir visai diskutabls, jo jebkādu Kriminālprocesa likuma pārkāpumus var iedalīt būtiskajos un tādos, kam nepiemīt iepriekš norādītā īpašība. Nebūtiskus likuma pārkāpumus virknē gadījumu var novērst, un par ticamiem atzītus faktus var atzīt arī par pierādījumiem krimināllietā. Piemēram, pirmstiesas izmeklēšanas laikā nopratināts liecinieks nav parakstījis visas viņa nopratināšanas protokola lappuses. Pilnīgi skaidrs, ka šis pārkāpums nav būtisks, jo šo pārkāpumu ir viegli novērst un tiesas izmeklēšanas laikā liecinieks atkal tiks nopratināts¹⁶.

Krievijas zinātnieks V. S. Balakšins norāda, ka nevar novest līdz absurdam to, kas tiek dēvēts par pierādījumu pieļaujamību¹⁷. Nereti izmeklēšanas darbību protokolos nav norādīts izmeklēšanas darbības pabeigšanas laiks.

Piemēram, krimināllietā par laupīšanu pret personu K., kas notika Rīgā, 2012. gadā, izmeklētājs nenorādīja izmeklēšanas darbības – aizturētā R. atpazīšanas – pabeigšanas laiku. Kā arī personas aizturēšanas protokols netika parakstīts katrā lappusē. Gadījumos, ja pirmstiesas kriminālprocesā ir pieļauti šāda veida Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumi, tiesas sēdē kā liecinieki tiek uzaicināti un nopratināti izmeklētājs, citi kriminālprocesa dalībnieki, atpazīstamās personas, speciālists u. c. Tādā veidā tiek noskaidrots izmeklēšanas darbības pabeigšanas laiks. Pēc tam protokols par uzrādīšanu atpazīšanai un aizturēšanas protokols tiek atzīti par pieļaujamiem pierādījumiem.

Kriminālprocesā par smaga miesas bojājuma nodarīšanu personai K., kas notika Rīgā, 2012. gadā, liecinieka V. nopratināšanas protokolā nebija liecinieka paraksta par to, ka viņš ir brīdināts par kriminālatbildību par atteikšanos liecināt un apzināti nepatiesu liecību sniegšanu.

Šajā gadījumā ir procesuālās formas nepilnība, kas nosaka iepriekšminētās prasības un iekļauj nepieciešamību parakstīties.

Nereti ir gadījumi, kad izmeklētājs izmek-

lēšanas darbības gaitā, piemēram, liecību pārbaudē uz vietas, izskaidro izmeklēšanas darbības dalībniekiem, speciālistiem, aizstāvim tiesības un pienākumus. Tomēr protokolā nav ieraksta par šo apstākli un nav kriminālprocesa dalībnieku parakstu.

Neapšaubāmi, ieraksta neesamība liecina par tiesību neizskaidrošanu izmeklēšanas darbības dalībniekiem. Tomēr tiesā, izmeklētājs un nosauktie izmeklēšanas darbības dalībnieki tiek nopratināti un tiek konstatēts fakts par viņiem izskaidrotajām tiesībām un pienākumiem.

Tiesnesis var atzīt faktu par iepazīstināšanu ar tiesībām un pienākumiem, ja līdz norādītās izmeklēšanas darbības veikšanai kriminālprocesā ar norādīto dalībnieku veiktas citas izmeklēšanas darbības un viņam izskaidrotas tiesības un pienākumi.

Dažreiz tiek uzskatīts, ka persona tika iepazīstināta ar atbilstošām tiesībām un pienākumiem pirms izmeklēšanas darbības uzsākšanas un tāpēc tās rezultāti tiek atzīti par likumīgiem pierādījumiem. Tomēr jāatzīmē, ka, ja par izmeklēšanas darbību apstākļiem tiek nopratināti to dalībnieki, kuriem ir patstāvīgs procesuālais statuss (piemēram, tulks, pedagogs u. tml.), viņi pēc nopratināšanas iegūst liecinieka procesuālo statusu un vairs nevar turpmāk piedalīties lietā iepriekšējā statusā¹⁸.

Apkopojot iepriekš minētos noteikumus par izmeklēšanas darbību procesuālās formas

ievērošanu kriminālprocesā, kā arī tiesību teorijā paustos zinātnieku viedokļus, var secināt, ka procesuālās formas ievērošana ir galvenais nosacījums kvalitatīvai noziegumu izmeklēšanai.

Konstatējot izmeklēšanas darbības satura un formas neatbilstību lietas apstākļiem vai procesuālās formas "vienkāršošanu", izmeklēšanas darbības rezultātā iegūtās ziņas var tikt atzītas par nepieļaujamiem pierādījumiem, jo nav ievērota izmeklēšanas darbības veikšanas kārtība.

Izmeklēšanas darbību procesuālās formas neatbilstības, kas nav saistītas ar izmeklēšanas darbības veikšanas apstākļiem, bet ir tehniskas kļūdas rezultāts, ir labojamas citādā veidā. Autore piedāvā papildināt Kriminālprocesa likuma 327. pantu ar trešo daļu un izteikt to šādā redakcijā: "Konstatējot neatbilstības izmeklēšanas darbības protokolā, kas nav saistītas ar tās veikšanu un ir tehniskas kļūdas rezultāts, procesa virzītājs izdara labojumus protokolā, ar kuriem tiek iepazīstināti izmeklēšanas darbības dalībnieki".

Ievērojot iepriekš norādīto, autore uzskata, ka izmeklēšanas darbību procesuālās formas ievērošana kriminālprocesā arī turpmāk veicinās ātru un kvalitatīvu noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu, kriminālprocesa dalībnieku tiesību ievērošanu, kas savukārt atbilst mūsdienu kriminālprocesuālās politikas virzībai.

Atsauces

- ¹ Сумбарова М.. Актуальные положения о трансформации начала уголовного процесса в Латвии. 2013. gada 10. decembra starptautiskās zinātniski praktiskās konferences „Transformācijas process tiesībās, reģionālajā ekonomikā un ekonomiskajā politikā: ekonomiski-politisko un tiesisko attiecību aktuālās problēmas”. Rakstu krājums. 21.-25. lpp.; Sumbarova M. Personas tiesību nodrošināšana noziegumu izmeklēšanas laikā. Administratīvā un Kriminālā Justīcija. 2011., Nr.2/3, 56.-60. lpp.
- ² Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка. 4-е изд. Москва, 2004, с. 553.
- ³ Словарь иностранных слов. Москва, 1988, с. 390.
- ⁴ Карбонье Ж. Юридическая социология / пер. и вступ. статья В.А. Туманова. Благовещенск, 1998, с. 43.
- ⁵ Reigase A. Kriminālpolitika – jēdziens, saturs, struktūra. Administratīvā un Kriminālā Justīcija, Nr.3/2005, 46. lpp.
- ⁶ Zahars V. Latvijas kriminālpolitika: retrospekcija un nākotnes vīzija. Daugavpils Universitāte. Akadēmiskais apgāds „Saule”, 2011. 4. lpp.
- ⁷ Vilks A. Krimināltiesiskā politika: diskursa analīze un attīstības perspektīvas. Rīga, „Drukātava”, 2013. 21. lpp.

- ⁸ Пономаренков В.А. Глава 9 «Уголовно-процессуальная политика». Правовая политика России (общетеоретические и отраслевые проблемы): учебное пособие / под науч. ред. докт. юрид. наук, проф., засл. деятеля науки РФ А.В. Малько. – Москва: Юрлитинформ, 2014, с.158.
- ⁹ Павлушина А.А. Процессуально-правовая политика // Российская правовая политика: курс лекций / под ред. Н.И. Матузова, А.В. Малько. М., 2003, с. 417.
- ¹⁰ Kriminālprocesa likums. 2005. gada 21. aprīlis, spēkā no 01.10.2005. Latvijas Vēstnesis, Nr.112 (4918) ar grozījumiem no 02.12.2015.
- ¹¹ Meikališa Ā., Strada-Rozenberga K. Kriminālprocess. Raksti. 2005. – 2010. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2010. 403. lpp.
- ¹² Орлов Ю.К. Основы теории доказательств в уголовном процессе. Москва, 2000, с. 40.
- ¹³ Домбровский Р.Г. Основы судебного доказывания в уголовном процессе. – Рига, «AFS», 2011, с. 88.
- ¹⁴ Там же, с. 89.
- ¹⁵ Стельмах В. Несоблюдение процессуальной формы следственных действий: виды и последствия. Журнал «Уголовное право» № 6. АНО «Юридические программы», 2015, с. 109.
- ¹⁶ Домбровский Р.Г. Основы судебного доказывания в уголовном процессе. – Рига, «AFS», 2011, с. 91.
- ¹⁷ Балакишин В.С. Допустимость доказательств: понятие, правовая природа, значение, алгоритм оценки: Научно-практическое пособие. Екатеринбург, 2013, с. 310.
- ¹⁸ Стельмах В. Несоблюдение процессуальной формы следственных действий: виды и последствия. Журнал «Уголовное право» № 6. АНО «Юридические программы», 2015, с. 115.

Abstract

In article author considered problems related to compliance of procedural form of investigative actions during criminal investigation.

Research is connected with character of procedural form, proofs in criminal trial, analysis of theoretical and practical questions on a subject and opinions of scientists.

The author connects observance of a form of investigative actions with quality of investigation of criminal trials, proofs, and their conceptual essence and defines problems of quality of investigation in aspect of implementation of the criminal procedure policy which is a component of criminal and legal policy of the state.

Аннотация

В статье рассматриваются проблемы, связанные с соблюдением процессуальной формы следственных действий при расследовании преступлений.

Исследование связано с характеристикой процессуальной формы, доказательствами в уголовном процессе, анализом теоретических и практических вопросов по теме, анализом мнений учёных.

Автор связывает соблюдение формы следственных действий с качеством расследования уголовных процессов, доказательствами, их понятийной сущностью и определяет проблемы качества расследования в аспекте осуществления уголовно-процессуальной политики, являющейся составной частью уголовно-правовой, правовой политики государства.
